

Goedkeuring en uitvoering van het Verdrag van Londen van 19 Juni 1951 tussen de Staten, die partij zijn bij het Noord Atlantisch Verdrag, nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemeen

Reeds bij de totstandkoming van de Westerse Unie en bij de ontwikkeling van de militaire samenwerking in dit verband bleek de wenselijkheid, regelingen te treffen ter vergemakkelijking van het militaire verkeer tussen de betrokken Staten en ter vaststelling van de rechtspositie van de krijgsmachten dezer Staten, wanneer zij zich op elkanders gebied zouden bevinden. Een daartoe strekkend Verdrag werd te LONDEN ondertekend op 21 December 1949.

Inmiddels was echter het Noord Atlantisch Verdrag tot stand gekomen en bij de voorbereidingen voor de ratificatie van het in de voorgaande alinea vermelde Verdrag bleek al spoedig, dat een soortgelijk Verdrag in Noord Atlantisch verband zou moeten volgen. Ter zake gevoerde besprekingen hebben geleid tot de ondertekening op 19 Juni 1951 van het thans ter goedkeuring aangeboden Verdrag (*Tractatenblad* 1951, no. 114). Een Nederlandse vertaling van dit Verdrag gaat als bijlage hierbij.

Aangezien dit Verdrag in grote lijn dezelfde materie regelt als het reeds genoemde Verdrag van 21 December 1949, kan de inwerkingtreding van laatstgenoemd Verdrag overbodig worden geacht. Het ligt dan ook niet meer in de bedoeling dit Verdrag nog aan de Staten-Generaal ter goedkeuring aan te bieden. Bij de bewerking van het onderhavige Verdrag is het van groot nut geweest.

De militaire samenwerking in het kader van het Noord Atlantisch Verdrag leidt er toe, dat personeel van de krijgsmacht van de ene Partij bij dit Verdrag zich veelvuldig begeeft naar en bevindt op het grondgebied van een andere Partij. Het zal duidelijk zijn, dat vele kwesties, samenhangende met het verblijven op en het betreden van vreemd territorium door dit personeel, noodzakelijkerwijs om een nadere regeling tussen de samenwerkende Staten vragen. Het onderhavige Verdrag beoogt deze regeling te geven. Zoals uit de artikelsgewijze toelichting moge blijken, is er naar gestreefd de grootst mogelijke snelheid en soepelheid in het onderlinge verkeer te bereiken, het personeel van elke krijgsmacht op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Partij zoveel mogelijk onder eigen voorschriften te laten en tenslotte de bescherming van de rechtsbelangen van de onderdanen van de Staat, waar bondgenootschappelijke militairen verblijven, in evenwicht te brengen met de behartiging van de belangen van de militairen, welke zich in het kader van de gemeenschappelijke inspanning op vreemd territorium bevinden.

Een groot deel der in dit Verdrag getroffen regelingen strekt zich niet slechts uit over militairen en militaire eenheden, doch evenzeer over de bij deze eenheden behorende civiele functionarissen en de gezinsleden der militairen en civiele functionarissen. Dit is in het bijzonder op wens van de Verenigde Staten van Amerika geschied, in verband met de Amerikaanse militaire organisatie. In de loop der onderhandelingen is bij de regeling der diverse onderwerpen steeds nagegaan of zulk een uitbreiding gewenst en mogelijk was.

Artikelen

Artikel I, lid 2, heeft met name betrekking op de toepassing van dit Verdrag op federaal georganiseerde Staten.

Artikel II stelt buiten twijfel, dat onder dit Verdrag vallende personen zich hebben te gedragen naar de wetten van de Staat van verblijf. Het artikel heeft in het bijzonder betekenis in verband met de regeling van de rechtsmacht, vervat in *artikel VII*.

Van *artikel III* beoogen de eerste drie leden een eenvoudiger grensoverschrijding voor de onder dit Verdrag vallende eenheden en personen mogelijk te maken.

De leden 4 en 5 beoogen de belangen van de Staat van verblijf te beschermen door de Staat van herkomst te verplichten tot het doen van mededeling van onwettige afwezigheid en tot het toelaten van personen, die onder vigueur van dit Verdrag het gebied van de Staat van verblijf hebben betreden en door laatstgenoemde Staat zijn uitgewezen.

Artikel IV regelt de bijzondere toepassing van het reeds in artikel 24 van het Verdrag nopens het wegverkeer van 19 September 1949 (*Tractatenblad* 1951, no. 81) opgenomen algemene beginsel van het onderling erkennen van rijbewijzen door de Verdragsluitende Staten.

Artikel V bepaalt, dat leden van een onder dit Verdrag vallende krijgsmacht in de regel hun uniform zullen dragen.

Het opnemen van een dergelijk artikel is gewenst, omdat bij het veelvuldig verblijf van delen van een krijgsmacht op het grondgebied van een andere Staat de autoriteiten en de inwoners van de Staat zonder nader onderzoek de militairen van een andere Staat als zodanig moeten kunnen herkennen.

Artikel VI bevat een regeling met betrekking tot het bezit en het dragen van wapenen. Overwegingen van praktisch belang voor het onderling militair verkeer hebben hierbij de doorslag gegeven.

Artikel VII, lid 1, stelt als grondregel de samenloop van rechtsmacht van de militaire autoriteiten van de Staat van herkomst en de autoriteiten van de Staat van verblijf.

De aanvaarding van deze grondregel vormt een gelukkige verzoening van de van sommige zijden verdedigde uitsluitende bevoegdheid van de militaire autoriteiten van de Staat van herkomst en de van andere zijden gewenste uitsluitende rechten van de Staat van verblijf. Te zamen met de in lid 2 neergelegde uitzonderingen op deze regel en de in lid 3 vervatte bepalingen nopens de voorrang bij de uitoefening van de in beginsel erkende wederzijdse bevoegdheden, is hiermede een soepele en naar het ondergetekenden voorkomt aanvaardbare regeling van deze delicate materie getroffen.

Lid 4 beperkt de rechtsmacht van de militaire autoriteiten van de Staat van herkomst door vast te stellen, dat hieraan niet zullen zijn onderworpen personen, die onderdanen zijn van of hun hoofdverblijf hebben in de Staat van verblijf, tenzij zij leden zijn van de krijgsmacht van de Staat van herkomst. Deze beperking heeft dus met name betrekking op hen, die behoren tot de civiele diensten, en op de gezinsleden. Hierbij zij er de aandacht op gevestigd, dat de militaire autoriteiten van de Staat van herkomst in geen geval, ook niet bij delicten, gericht tegen de veiligheid van de Staat van herkomst of tegen zijn

strijdkrachten, rechtsmacht hebben over de onderdanen van de Staat van verblijf, niet-leden van de krijgsmacht van de Staat van herkomst, of over andere zich op het gebied van de Staat van verblijf bevindende personen.

De leden 5 en 6, alsmede de artikelen 3, 4, 5 en 6 van de wet geven nadere regelingen met betrekking tot de samenwerking van de autoriteiten van de Staat van verblijf en van de Staat van herkomst op justitieel terrein.

Lid 6, onder *a*, bepaalt, dat de autoriteiten van de Staat van verblijf en van de Staat van herkomst elkander hulp verlenen bij de uitvoering van alle noodzakelijke nasporingen ter zake van vergrijpen en bij het bijeenbrengen van bewijsmateriaal.

Het eerste lid van artikel 2 van de wet bepaalt nu, dat deze hulp in NEDERLAND aan de autoriteiten van een Staat van herkomst moet worden verleend door alle Nederlandse opsporingsambtenaren, het openbaar ministerie en de rechter-commissaris. Tevens is vastgesteld, dat van Nederlandse zijde slechts medewerking mag worden verleend op verzoek van een met de vervolging van het strafbare feit belaste autoriteit van de Staat van herkomst of van een officier van diens strijdkrachten.

In het tweede lid van artikel 2 der wet wordt omschreven, welke bevoegdheden de in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen uitoefenen, indien hun hulp door de autoriteiten van de Staat van herkomst wordt ingeroepen. Zij kunnen alle bevoegdheden uitoefenen, welke de Nederlandse wet kent. Zij zijn daarbij niet gebonden aan de materiële beperkingen, die de Nederlandse wetgeving ten aanzien van de verdachte stelt. Zo zullen zij steeds op verzoek van autoriteiten van de Staat van herkomst een verdachte in verzekering kunnen stellen, zonder dat zij daarbij rekening behoeven te houden met het feit, dat de Nederlandse wet deze bevoegdheid slechts in bepaalde gevallen toekent.

Artikel 3 der wet behandelt de gang van zaken bij de arrestatie.

In lid 1 wordt uitdrukkelijk bepaald, dat een in arrest gestelde verdachte, waarvan vaststaat, dat hij niet door de Nederlandse rechter zal worden berecht, zo spoedig mogelijk aan de autoriteiten van de Staat van herkomst zal worden overgeleverd.

In lid 2 wordt geregeld wat er moet gebeuren, indien een verdachte zich er op beroept, dat hij niet de gezochte persoon is of niet onderworpen is aan de rechtsmacht van een vreemde Staat. In dat geval wordt hij onmiddellijk geleid voor de rechter-commissaris, die beslist omtrent zijn identiteit en die bovendien kan beslissen, dat hij is onderworpen aan de rechtsmacht van de autoriteiten van de Staat van herkomst.

Denkbaar is, dat de rechter-commissaris van oordeel is, dat de verdachte niet onder de rechtsmacht van de Staat van herkomst valt, b.v. omdat hij geen militair is of geen lid van de civiele dienst.

Deze mening van de rechter-commissaris is dan veelal gebaseerd op interpretatie van de interne regels van de Staat van herkomst omtrent het lidmaatschap van de krijgsmacht of van de civiele dienst. Het scheen minder wenselijk een dergelijke beslissing in negatieve zin definitief door de rechter-commissaris te doen geven. Daarom wordt voorgesteld, dat in het hieromschreven geval de rechter-commissaris advies uitbrengt aan de Minister van Justitie, die op het beroep zo spoedig mogelijk beslist.

Mocht deze beslissing tot moeilijkheden met de Staat van herkomst aanleiding geven, dan kan zij altijd ter sprake gebracht worden op de voet van artikel XVI van het Verdrag. Een beslissing van een onafhankelijke rechter zou voor discussie op politiek niveau niet wel vatbaar zijn.

Het derde en het vierde lid bepalen, dat de verdachte, die in arrest wordt gehouden op verzoek van de vreemde militaire autoriteiten en niet binnen de vier dagen door de autoriteiten van de Staat van herkomst is overgenomen, in vrijheid wordt

gesteld. Zonder deze bepaling zou een verdachte, die niet door deze autoriteiten werd overgenomen, voor een onbepaalde termijn in bewaring blijven, terwijl tegen deze bewaring generlei rechtsmiddel zou openstaan.

Ten aanzien van de verdachte, die een beroep heeft ingesteld, als bedoeld in het voorgaande lid, begint deze termijn te lopen nadat het beroep door de Minister van Justitie dan wel door de rechter-commissaris is afgewezen.

Uiteraard zal een verdachte, die in zijn beroep is geslaagd, niet worden overgeleverd; tegen hem kan normaal volgens het Nederlandse recht worden geprocedeerd.

Artikel 4 der wet bepaalt uitdrukkelijk, dat besluiten om bij voorrang van rechtsmacht deze van Nederlandse zijde niet uit te oefenen, worden genomen door de Minister van Justitie. Deze zal ook in voorkomende gevallen het verzoek doen aan een Staat van herkomst om van zijn kant geen rechtsmacht uit te oefenen.

Artikel 5 der wet geeft aan de Nederlandse autoriteiten de bevoegdheid op verzoek van de autoriteiten van de Staat van herkomst goederen in beslag te nemen om de waarheid aan het licht te brengen. Dit brengt mede, dat deze goederen, zodra zij hun functie als bewijsmiddel hebben verricht, aan de Nederlandse autoriteiten moeten worden teruggegeven. Het karakter van rechtshulp van de bepaling van lid 6, onder *a*, van artikel VII van het Verdrag brengt niet mede, dat de autoriteiten van de Staat van herkomst het recht zouden hebben goederen, die in NEDERLAND in beslag zijn genomen, verbeurd te verklaren. Dit blijkt uit de laatste zin van de hierboven genoemde bepaling.

Aansluitend aan deze laatste zin wordt thans vastgesteld, dat in beslag genomen goederen steeds worden overgedragen onder voorwaarde, dat zij binnen een door de officier van justitie te bepalen termijn van ten hoogste 6 maanden wederom aan hem worden teruggegeven.

Artikel 6 der wet bevat de grondslag voor het verlenen van rechtshulp bij de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen.

Lid 7 van artikel VII van het Verdrag behelst een beperking ten aanzien van de tenuitvoerlegging van doodvonnissen in de Staat van verblijf, terwijl het de basis legt voor medewerking van deze Staat aan de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen, opgelegd door de Staat van herkomst.

Lid 8 beoogt te hunnen opzichte de toepassing van de regel „ne bis in idem” voor zoveel nodig veilig te stellen.

Het laat zich denken, dat de onder het Verdrag vallende personen ten gevolge van de veelal bestaande samenloop van rechtsmacht aan dubbele berechting blootstaan.

Lid 9 legt een aantal rechten vast van de justitiabele, die voor een vreemde rechter moet terechtstaan, welke rechten als minimumeisen voor beschaafde Staten moeten worden aangemerkt. Voor NEDERLAND zijn geen wettelijke regelingen nodig ter verzekering dezer rechten.

Lid 10 geeft de bevoegdheden aan van de militaire politie van een vreemde krijgsmacht, en wel respectievelijk binnen en buiten de kampen, inrichtingen of gebouwen, die deze, op grond van een overeenkomst met de Staat van verblijf, in gebruik heeft. Hierbij zij aangetekend, dat in het proces-verbaal der conferentie nadrukkelijk is vastgelegd, dat de getroffen regelingen geenszins er toe strekken voor de genoemde kampen, inrichtingen en gebouwen een zekere mate van exterritorialiteit in het leven te roepen. Zij zullen dan ook steeds door de politie van de Staat van verblijf kunnen worden betreden, waarbij uiteraard de normale beleefdheidsvormen (zich wenden tot de kampcommandant, etc.) in acht genomen moeten worden.

Lid 11 tenslotte stelt vast, dat iedere Staat van verblijf de totstandkoming van zodanige wetgeving zal nastreven als hij noodzakelijk acht ter beveiliging en bescherming van installaties, materieel, eigendommen, archieven en officiële documenten van andere Verdragsluitende Partijen en ter bestraffing van personen, die zodanige wetgeving zullen overtreden.

Hierbij merken de ondergetekenden op, dat weliswaar het Wetboek van Strafrecht, te zamen met de onlangs tot stand gekomen Wet Bescherming Staatsgeheimen, aan deze verplichting enigszins tegemoet komt, doch dat desalniettemin nadere wetgeving op dit punt nodig zal zijn.

De voorbereiding hiertoe is reeds ter hand genomen.

Artikel VIII bevat een uitvoerige regeling betreffende verrekening of uitsluiting van verrekening van schaden tussen Verdragsluitende Partijen, alsmede betreffende de toekenning van schadevergoeding aan particulieren.

De leden 1 en 2 hebben betrekking op schaden, toegebracht aan Staatseigendommen. Zij hebben ten doel de uitgebreide administratieve besommeringen, welke in de regel aan de verrekening van schaden en de verkrijging van schadevergoeding zijn verbonden, zoveel mogelijk te vermijden, hetzij door verrekening geheel uit te sluiten, hetzij door de vaststelling der geleden schade te doen geschieden door een arbiter, die zich op eenvoudige wijze op de hoogte kan stellen van het voorgevallene en al wat er mede samenhangt.

Lid 1 sluit verrekening uit, indien schade is toegebracht aan de Staatseigendommen van een der Verdragsluitende Partijen, welke in gebruik zijn bij haar land-, zee- of luchtstrijdkrachten, indien hetzij de schadetoebrenger, hetzij het schadetoebrengende of schadelijgende voorwerp dienst verrichtte, respectievelijk gebruikt werd, in het kader van het Noord Atlantisch Verdrag.

Lid 2 bepaalt, dat schade, als in lid 1 bedoeld, wel verrekend zal worden, indien zij is toegebracht aan andere Staatseigendommen, mits deze schade een bepaald bedrag (voor NEDERLAND f 5320) te boven gaat. Het bedrag der schade zal, evenals dat van eventuele tegenvorderingen, worden vastgesteld door een arbiter, aangewezen op de in dit lid aangegeven wijze. Er vindt echter geen volledige verrekening plaats, doch in feite wordt de schade over de betrokken partijen verdeeld op de in lid 5 aangegeven basis, waarbij in de regel de (schade toebrengende) Staat van herkomst 75% en de (schadelijgende) Staat van verblijf 25% van de schade draagt. Voor schadebedragen, liggende beneden de boven weergegeven limiet, is verrekening uitgesloten, alweer ter vermijding van weinig zinvolle werkzaamheden.

Blijkens het gestelde onder *b* kan een partij zich in een bepaald geval wenden tot de voorzitter van de Raad van Plaatsvervangers van het Noord Atlantisch Verdrag ter benoeming van een arbiter.

Aangezien inmiddels deze functie als zodanig is opgeheven, is een nieuwe voorziening tot stand gekomen. De ondertekenende Staten zijn bij besluit van de Raad van Plaatsvervangers overgekomen, dat de Secretaris-Generaal van de Noord Atlantische Verdragsorganisatie de taak zal vervullen, welke de verdragstekst op dit punt toekent aan de voorzitter van de Raad van Plaatsvervangers.

Lid 3 bevat een uitbreiding van het begrip „eigendom van een Verdragsluitende Partij” voor de toepassing van de beide voorgaande leden, indien het een schip betreft.

In gevolge lid 4 doen de Verdragsluitende Partijen afstand van haar vorderingen ter zake van letsel of dood van een lid van haar strijdkrachten, aan dit lid overkomen in de uitoefening van de dienst.

De leden 5 t m 9 hebben betrekking op schade, voortvloeiende uit onrechtmatig handelen of nalaten van leden van een krijgsmacht of civiele dienst, op het grondgebied van de Staat van verblijf toegebracht aan derden. Deze bepalingen hebben niet slechts ten doel het werk der diverse administraties te vergemakkelijken, doch strekken in het bijzonder ook ter waarborging van de belangen van de inwoners van de Staat van verblijf. Deze toch zullen zich ingevolge de getroffen regelingen kunnen wenden tot hun eigen Regering of hun eigen rechter, terwijl tijdrovende en moeilijke onderhandelingen met andere Mogendheden hun bespaard blijven.

Lid 5 heeft betrekking op vorderingen, niet voortkomende uit overeenkomsten, ter zake van schade veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten in de uitoefening van de dienst.

Deze vorderingen moeten worden ingediend bij en behandeld en afgedaan overeenkomstig de wetten van de Staat van verblijf. De afdoening is verbindend voor de Staat van herkomst, die, na in kennis te zijn gesteld van alle bijzonderheden van elk geval en na indiening van een halfjaarlijkse staat, een bepaald percentage der uitbetaalde vergoedingen (in de regel 75%) terugbetaalt.

Een gedeelte van het vergoedingsbedrag wordt dus ten laste van de Staat van verblijf gebracht, zulks ter voorkoming van de uitkering van excessieve vergoedingsbedragen door de autoriteiten van die Staat ten koste van de andere Staten. Voor het geval evenwel de toepassing dezer bepalingen een Verdragsluitende Partij ernstige moeilijkheden zou bezorgen, kan de Noord-Atlantische Raad een regeling van andere aard treffen.

Het zal duidelijk zijn, dat de boven weergegeven regeling in bijzondere mate op een compromis berust. Niet slechts hadden verschillende Regeringen, indien al een percentageverdeling onvermijdelijk moest worden geacht, voorkeur voor een ander percentage, doch ook het volgen van een geheel ander systeem, namelijk het verdelen van de totale schadelast over alle Verdragsluitende Partijen op basis van een vast te stellen percentageschaal, is onder ogen gezien. Laatstbedoelde methode moest echter worden prijsgegeven, enerzijds omdat het zeer moeilijk bleek overeenstemming te bereiken over het percentage, dat ieder der deelnemende partijen dan voor haar rekening zou nemen, anderzijds omdat zulk een verdeling de indruk zou kunnen wekken te praedjudiciëren op de verdeling van de totale defensielast over de partijen bij het Noord Atlantisch Verdrag, hetgeen bepaald ongewenst moest worden geacht.

Een lid van een krijgsmacht of civiele dienst zal niet onderworpen zijn aan dwangmaatregelen ter uitvoering van een in de Staat van verblijf tegen hem gewezen vonnis in een zaak, voortvloeiende uit de uitoefening van de dienst.

De regeling van lid 5 is niet van toepassing op vorderingen van particulieren, voortvloeiende uit of verband houdende met de navigatie of de exploitatie van een schip of het laden, vervoeren of lossen van een lading. Voor deze gevallen gelden dus de gewone volkenrechtelijke en internationaal privaatrechtelijke regelen. Het maken van een uitzondering voor de hierbedoelde gevallen kan worden gemotiveerd met het feit, dat schaden, als hier voorzien, veelal zeer belangrijk zullen zijn, terwijl bovendien de schadelijgende partij naar geldend recht vaak de keuze zou hebben uit gelijkelijk bevoegde rechters van twee Staten, welke mogelijkheid tot keuze door de in dit Verdrag voorgescreven procedure feitelijk zou worden ontnomen.

Lid 6 voorziet in een vlotte behandeling van vorderingen, voortvloeiende uit onrechtmatig handelen of nalaten, *niet* in de uitoefening van de dienst. In deze gevallen zullen de autoriteiten van de Staat van verblijf een rapport samenstellen van het gebeurde. Dit rapport, dat een redelijk voorstel voor een schadeloosstelling moet bevatten, wordt uitgebracht aan de autoriteiten van de Staat van herkomst, die zonder verwijl besliser of zij een onverplichte betaling aanbieden en tot welk bedrag. Wordt dit door de gelaedeerde geaccepteerd, dan doen de autoriteiten van de Staat van herkomst zelf de betaling en stellen zij de autoriteiten van de Staat van verblijf van een en ander in kennis. De bepalingen van dit lid doen echter geen afbreuk aan de rechtsmacht van de rechter van de Staat van verblijf. Zij hebben ten doel de bescherming van de belangen van de inwoners van de Staat van verblijf en het behoud van de zozeer gewenste goede naam van de strijdkrachten der Verdragsluitende Partijen bij elkaars bevolkingen.

Lid 7 bepaalt, dat de regeling van lid 6 ook toepasselijk is bij ongeoorloofd gebruik van een voertuig van de strijdkrachten van een Staat van herkomst, behalve in zoverre de krijgsmacht of de civiele dienst volgens de wet (van de Staat van verblijf) aansprakelijk is.

Ingevolge lid 8 beslist bij ter zake rijzend geschil een arbiter, benoemd overeenkomstig lid 2, onder *b*, over de vraag of een

onrechtmatige daad van een lid van de krijgsmacht of van een civiele dienst werd verricht in de uitoefening van de dienst en of het gebruik van een voertuig van de strijdkrachten van de Staat van herkomst ongeoorloofd was.

Tenslotte bepaalt lid 10, dat de autoriteiten van de Staat van herkomst en de Staat van verblijf zullen samenwerken in het bijeenbrengen van bewijsmateriaal voor een behoorlijk onderzoek van en beschikken op vorderingen, waarbij de Verdragssluitende Partijen zijn betrokken.

Artikel IX verleent het personeel van een krijgsmacht, van een civiele dienst en hun gezinsleden dezelfde rechten als de onderdanen van de Staat van verblijf met betrekking tot aankopen van goederen voor eigen gebruik en het gebruik maken van diensten.

De ravitaillering van een krijgsmacht of van een civiele dienst zal in het algemeen plaats vinden door tussenkomst van de organen van de Staat van verblijf, die dit voor hun eigen krijgsmacht doen.

Beperkingen van aankopen kunnen worden opgelegd, indien een schadelijke invloed op het economisch leven in de Staat van verblijf is te duchten.

Het ter beschikking stellen van onroerende goederen voor inkwartiering en dergelijke, de voorziening in de behoeften aan burger-arbeidskrachten en — voor zoveel de eigen diensten van de krijgsmacht daarvoor niet toereikend zijn — aan genees- en tandheelkundige verzorging geschiedt eveneens door de organen van de Staat van verblijf, zoveel mogelijk in overeenstemming met de nationale voorschriften van die Staat.

Tenzij ter zake een afwijkende regeling wordt getroffen, zal een en ander door de militaire autoriteiten van de krijgsmacht onverwijld worden betaald in de geldsoort van de Staat van verblijf.

Artikel X van het Verdrag en *artikel 7* van het ontwerp van wet, houdende goedkeuring van het Verdrag, gaan uit van het beginsel, dat het personeel van een krijgsmacht of van een civiele dienst geen fiscale na- of voordelen dient te ondervinden, indien het zijn dienst buiten de eigen Staat uitoefent. Het eerste lid van *artikel X* heeft betrekking op de belastingheffing in de Staat van verblijf en bepaalt allereerst, dat — voor wat betreft de belastingen, waarvoor de belastingplicht afhangt van verblijf, van woonplaats of van ingezetenschap — het verblijf van een lid van bovenbedoeld personeel in een andere Verdragssluitende Staat dan de eigen Staat niet tot gevolg zal hebben, dat het lid in de Staat van verblijf in zodanige belastingen zal worden betrokken.

Om te voorkomen, dat leden van een Nederlandse krijgsmacht of van een Nederlandse civiele dienst, die op grond van genoemd eerste lid van *artikel X* in de Staat van verblijf vrijstelling van belasting genieten, eveneens in de Staat van herkomst (Nederland) belastingvrijstelling genieten, is in het ontwerp van wet *artikel 7* opgenomen, dat ten doel heeft te voorkomen, dat het verblijf buiten Nederland uitsluitend uit hoofde van de hoedanigheid van lid van een Nederlandse krijgsmacht of van een Nederlandse civiele dienst verandering brengt in de belastingplicht van een zodanig lid voor die Nederlandse belastingen, waarvoor de belastingplicht afhangt van het bezit van een woonplaats in of van ingezetenschap van NEDERLAND.

De vermelding van het ingezetenschap heeft in het bijzonder betrekking op de heffing van successierechten.

Vervolgens stelt het eerste lid van *artikel X* salarissen en dergelijke inkomsten van het personeel van een krijgsmacht of van een civiele dienst in de Staat van verblijf vrij van belasting, voor zover deze inkomsten door dit personeel als zodanig worden genoten. Deze bepaling is nodig naast eerstgenoemde, daar opbrengst van arbeid veelal wordt belast in de Staat, waar de arbeid wordt verricht, ongeacht de woonplaats van de genietter van de opbrengst.

De vrijstelling stemt overeen met de vrijwel algemeen bij het sluiten van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting aanvaarde regel, dat uitkeringen uit een openbare kas slechts worden belast door de Staat, die de uitkeringen doet.

Tenslotte bevat het eerste lid van dit artikel een vrijstelling o.a. van vermogensbelasting en van successierechten, welke voor Nederland van weinig belang is.

Het tweede lid van dit artikel bepaalt, dat:

1°. personeel van een krijgsmacht of van een civiele dienst, indien het buiten de sfeer van zijn dienstvervulling op voordeel gerichte handelingen verricht in de Staat van verblijf, ter zake van de inkomsten uit deze handelingen aldaar aan belasting kan worden onderworpen, en

2°. bedoeld personeel in de Staat van verblijf onderworpen is aan de aldaar van buitenlandse belastingplichtigen geheven belastingen, uitgezonderd ter zake van de in het eerste lid van dit artikel vermelde salarissen, emolumenten en roerende lichamelijke zaken.

Het vierde lid van dit artikel is opgenomen om te verhinderen, dat een Staat aan personen, die zijn nationaliteit bezitten, vrijstelling zou moeten verlenen, hetgeen de wetgeving van sommige Verdragssluitende Staten niet toelaat.

Artikel XI, lid 1. De in dit lid opgenomen bepaling stelt buiten twiifel, dat — voor zover in het Verdrag niet uitdrukkelijk anders is bepaald — de wetten en voorschriften, welke door de douane-administratie van de Staat van verblijf, zowel bij grensoverschrijding als in andere gevallen, worden toegepast, eveneens gelden ten aanzien van de leden van een krijgsmacht en van een civiele dienst en van hun gezinsleden. Hoewel opnemng van dit voorschrift voor de toepassing van de Nederlandse douanewetten wellicht niet nodig is, kan de bedoelde bepaling haar nut hebben tegenover bovengenoemde personen, voor wie zulk een toepassing niet vanzelf spreekt.

Lid 2. Naast de algemene regeling van het vierde lid bevat dit lid een bijzondere regeling met betrekking tot voertuigen, zowel wat de in- en uitvoer als wat het verkeer in de Staat van verblijf betreft. De in- en uitvoer van voertuigen, die niet op eigen kracht worden voortbewogen, vindt plaats volgens de in het vierde en het achtste lid opgenomen algemene regeling.

Lid 3. Ingevolge dit lid zijn, onder bepaalde waarborgen, officiële documenten in officieel verzegelde omslag niet onderworpen aan visitatie door de douane. Een soortgelijke faciliteit bestaat reeds in NEDERLAND voor dergelijke zendingen in het diplomatieke verkeer.

Lid 4. Overeenkomstig het in het begin van de toelichting op *artikel X* genoemde beginsel kan een krijgsmacht haar uitrusting en redelijke hoeveelheden proviand, materiaal en andere goederen voor uitsluitend gebruik van de krijgsmacht, en, indien de Staat van verblijf dit toestaat, van haar civiele dienst en gezinsleden, vrij van invoerrechten invoeren.

Dit lid regelt tevens enige formaliteiten voor het verkrijgen van de vrijstelling. De waarborgen, welke deze formaliteiten inhouden en welke bovendien kunnen worden uitgebreid op grond van *artikel XII* (verwezen zij naar toelichting op dat artikel), worden voldoende geacht om misbruik van deze vrijstelling tegen te gaan.

Leden 5 en 6. De bepalingen van deze leden zijn eveneens in overeenstemming met het in het begin van de toelichting op *artikel X* genoemde beginsel. Deze vrijstellingen komen overigens in hoofdzaak overeen met die, vermeld in het eerste lid, letters *n* en *i*, van *artikel 19* van het Tariefbesluit 1947 (*Stb.* H 438).

Uit het slot van het zesde lid volgt, dat particuliere motorvoertuigen niet zijn vrijgesteld van motorrijtuigenbelasting.

Lid 8. De overeenkomstig lid 2b, 4, 5 of 6 van dit artikel met vrijstelling van belasting ingevoerde goederen kunnen ingevolge letter *a* vrij weder worden uitgevoerd.

De in letter *b* opgenomen verbodsbepaling heeft ten doel te voorkomen, dat door vervoerding van de met vrijstelling van belastingen ingevoerde goederen daaraan een andere bestemming wordt gegeven dan die, welke aan de vrijstelling ten grondslag ligt, te weten gebruik in de Staat van verblijf door een krijgsmacht of een civiele dienst of door hun leden.

Lid 9. Indien in de Staat van verblijf de uitvoer van goederen is gereguleerd, gelden de regelingen ook ten aanzien van goederen, welke in die Staat door een krijgsmacht, een civiele dienst of gezinsleden zijn gekocht.

Lid 10. Dit lid voorziet in de mogelijkheid aan geregelde militaire eenheden of formaties van een krijgsmacht bij overschrijding van de grens van de Staat van verblijf bijzondere faciliteiten te verlenen. De douane zal op grond van dit voorschrift bij voorbeeld oponthoud aan de grens kunnen voorkomen of belangrijk kunnen verminderen, door controles te verschuiven naar de plaats van bestemming of door het vervullen van formaliteiten ook buiten de normale kantooruren mogelijk te maken.

Lid 11. Op grond van deze bepaling zal aan een krijgsmacht of een civiele dienst ten behoeve van het gebruik van militaire vervoermiddelen vrijstelling worden verleend van rechten en andere heffingen op brandstoffen en smeermiddelen. Voor NEDERLAND houdt deze bepaling o.a. in, dat vrijstelling wordt verleend van de belasting op benzine.

Leden 12 en 13. De in de eerste zin van het twaalfde lid opgenomen omschrijving van het woord „rechten” heeft voor NEDERLAND onder meer ten gevolge, dat goederen, waarvoor vrijstelling van invoerrechten wordt verleend, eveneens zijn vrijgesteld van invoerbelasting, de equivalente heffing voor de omzetbelasting. Dit is in overeenstemming met de algemene regel, dat de vrijstellingen van invoerbelasting die, welke voor de invoerrechten gelden, volgen. De overigens in deze leden opgenomen bepalingen van de douanetechnische aard behoeven, naar het voorkomt, geen toelichting.

Artikel XII opent, naast de reeds in het Verdrag zelf opgenomen bepalingen tegen misbruik van een vrijstelling of van een faciliteit van douanetechnische of van fiscale aard, voor de Staat van verblijf de mogelijkheid ter voorkoming van misbruik nadere voorschriften te geven. Tevens kan van een op grond van het Verdrag (zie *artikel XI*) verleende vrijstelling van belasting uitgezonderd worden de belasting, welke verschuldigd is bij invoer (waaronder begrepen de uitslag uit entrepot) van producten, welke afkomstig zijn uit de Staat van verblijf en van tevoren zijn uitgevoerd met vrijstelling of terugbetaling van rechten en andere heffingen, welke verschuldigd zouden zijn geweest, indien die producten niet zouden zijn ingevoerd. Deze beperking houdt mede verband met de omstandigheid, dat een krijgsmacht, een civiele dienst of gezinsleden niet op grond van dit Verdrag vrijstelling genieten van accijnzen, omzetbelasting en dergelijke verbruiksbelastingen voor in de Staat van verblijf aangekochte goederen. Zulk een vrijstelling zou te grote technische bezwaren opleveren en bovendien een ongelijkheid scheppen ten opzichte van de eigen krijgsmacht, enz. van de Staat van verblijf, welke tot moeilijkheden en misbruik aanleiding zou geven.

Artikel XIII bepaalt, dat de autoriteiten van de Staat van verblijf en van de Staat van herkomst elkaar bijstaan bij het tegengaan van strafbare feiten van douanetechnische en van fiscale aard. De autoriteiten van de Staat van herkomst zullen behulpzaam zijn bij de inbeslagname van bepaalde goederen en bij de invordering van rechten en andere heffingen en van boeten.

De in het vierde lid vermelde goederen, welke aan een krijgsmacht of aan een civiele dienst toebehoren, zullen na inbeslagname door de autoriteiten van de Staat van verblijf ter zake van bovenomschreven strafbare feiten aan de autoriteiten van de krijgsmacht worden overgegeven.

In aansluiting op de toelichting van bovenvermelde artikelen zij met betrekking tot de bij het Verdrag gevoegde Verklaring opgemerkt, dat de unificatie van belastingen in het gebied van de landen van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douaneovereenkomst tot gevolg heeft, dat voor die belastingen deze landen als één gebied worden beschouwd.

De in deze Verklaring vervatte bepaling dient om te voorkomen, dat het onderwerpelijk Verdrag tot gevolg zou hebben, dat bij voorbeeld Nederlandse militaire eenheden, die in BEL-

GIË zijn gelegerd, vrijstelling zouden verkrijgen van geunificeerde belastingen, welke haar niet verleend wordt in het geval, waarin die eenheden in NEDERLAND waren gebleven.

Artikel XIV betreft de deviezenrechtelijke positie van het personeel van een krijgsmacht of van een civiele dienst of de gezinsleden daarvan en is zeer algemeen gehouden, zodat het slechts behelst, dat de bedoelde personen onderworpen blijven aan de deviezenvoorschriften van de Staat van herkomst, terwijl zij tevens onderworpen zijn aan de desbetreffende voorschriften van de Staat van verblijf. Toegepast op NEDERLAND, houdt de bedoelde bepaling in de eerste plaats in, dat Nederlandse strijdkrachten, die zich b.v. in BELGIË bevinden, aan de Nederlandse deviezenvoorschriften onderworpen blijven, d.w.z. in het algemeen deviezenrechtelijk als ingezetenen blijven aangemerkt.

De ondergetekenden verwijzen in dit verband naar Deviezenbekendmaking 3/46, welke onder no. III en V een regeling bevat van de deviezenrechtelijke positie van personen, die in Nederlands militair verband in het buitenland verblijven.

In de tweede plaats vloeit uit bedoelde bepaling voort, dat b.v. Belgische strijdkrachten, welke in NEDERLAND verblijven, mede onderworpen zijn aan de Nederlandse deviezenvoorschriften. Op bedoelde militairen zijn gedurende hun verblijf hier te lande van toepassing de voorschriften, welke bij of krachtens de Deviezenreisbeschikking 1949 (*Ned. Stert.* dd. 28 December 1948, no. 252) zijn gegeven voor niet-ingezetenen, die tijdelijk in NEDERLAND verblijven. Op deze wijze zullen de bedoelde militairen in verband met hun verblijf hier te lande onbekommerd aan het betalingsverkeer kunnen deelnemen, zodat er momenteel geen aanleiding is bijzondere voorzieningen te treffen ter uitvoering van het tweede lid van het onderhavige artikel.

Ingevolge *artikel XV* blijft het Verdrag bij het uitbreken van vijandelijkheden in het gebied, waarop het Noord Atlantisch Verdrag van toepassing is, in beginsel van kracht, met dien verstande evenwel, dat de bepalingen van de leden 2 en 5 van *artikel VIII* met betrekking tot het behandelen van schade niet van toepassing zullen zijn op oorlogsschade en dat de bepalingen van het Verdrag, in het bijzonder de *artikelen III* en *VII*, onmiddellijk aan een herziening door de betrokken Verdragsluitende Partijen zullen worden onderworpen.

Bovendien bepaalt lid 2, dat iedere Verdragsluitende Partij bij het uitbreken van zodanige vijandelijkheden, met inachtneming van een termijn van 60 dagen, de toepassing van elke bepaling van het Verdrag kan schorsen voor wat haar zelf betreft. Bij de uitoefening van dit recht zullen de Verdragsluitende Partijen elkaar echter onmiddellijk raadplegen ter vaststelling van passende regelingen ter vervanging van de geschorste bepalingen.

Artikel XVI bevat een eenvoudige geschillenregeling met uitsluiting van enig rechtsprekend orgaan buiten de Organisatie van het Noord Atlantisch Verdrag. De Noord-Atlantische Raad neemt beslissingen, indien partijen niet tot overeenstemming komen en het Verdrag de beslissing niet opdraagt aan een ander orgaan.

De *artikelen XVII t/m XX* bevatten de gebruikelijke slotbepalingen. Opzegging is ingevolge *artikel XIX* eerst mogelijk 4 jaar na het in werking treden van het Verdrag en wordt eerst van kracht een jaar na ontvangst door de Regering van de Verenigde Staten van AMERIKA van de desbetreffende mededeling.

Het Verdrag blijft dan echter van kracht voor de overige Verdragsluitende Partijen.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat bij de militaire samenwerking in het kader van het Noord Atlantisch Verdrag een sterke behoefte is gebleken aan de in het onderhavige Verdrag neergelegde voorzieningen. Dat zulks ook door de andere Verdragsluitende Partijen wordt gevoeld, moge blijken uit het feit, dat bij de ondertekening dezer overeenkomst door

de Raad van Plaatsvervangers van het Noord Atlantisch Verdrag een resolutie werd aangenomen, waarin de wens tot uitdrukking kwam, dat reeds voordat ratificatie mogelijk zou zijn de daarvoor in aanmerking komende administratieve bepalingen van het Verdrag zoveel mogelijk zouden worden toegepast. Aan deze wens werd reeds in ruime mate gevolg gegeven.

De ondergetekenden achten het evenwel van belang, dat het gehele Verdrag zo spoedig mogelijk in werking kan treden.

De Minister van Oorlog,

C. STAF.

De Minister van Marine,

C. STAF.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. W. BEYEN.

De Minister van Financiën,

VAN DE KIEFT.

De Minister van Justitie,

L. A. DONKER.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

J. G. SUURHOFF.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,

J. ALGERA.